

TALE VED DEN FØDERALE REGJERINGS LUNSJ I BEOGRAD 18.6.81

Herr Statsminister, mine damer og
herrer,

La meg aller først, herr Statsminister, få takke for Deres vennlige invitasjon til å besøke Jugoslavia. Det har gledet oss å oppleve den store gjestfrihet som vi er blitt møtt med her i Jugoslavias hovedstad. La meg også få takke Dem for de varme og vennlige ord som De nettopp har rettet til meg og mitt land.

2.

Dette er mitt første besøk utenom Norden som statsminister, og jeg har sett fram til det med stor forventning. Jeg vil med en gang si at de samtaler vi har hatt i dag har bekreftet mine forventninger om en meget åpen og nyttig meningsutveksling. Jeg har også kunnet konstatere at vi har sammenfallende syn på mange internasjonale spørsmål. La meg her si at vi verdsetter høyt Jugoslavias internasjonale engasjement og ikke minst følger vi med stor interesse Jugoslavias rolle som en av de ledende nasjoner innenfor den alliansefrie bevegelse.

Vennskapet mellom våre to land har sitt grunnlag i det skjebnefellesskap som knyttet oss sammen under den 2. verdenskrig, et vennskap som i etterkrigstiden er blitt

3.

befestet og styrket. På dette grunnlag har det utviklet seg et bredt samarbeid på en rekke felter. Dette bekreftes tydelig ved det brede nett av besøksutvekslinger som er spunnet mellom våre to land og som nådde sitt høydepunkt i president Titos besøk i Norge i 1965 og Hans Majestet Kongens i Jugoslavia i 1966. I denne forbindelse vil jeg gjerne gi uttrykk for at President Tito's store historiske rolle klart er anerkjent i Norge som i andre land. Hans bortgang er ikke bare et tap for Jugoslavia, men for hele det internasjonale samfunn. Vi er også glad for å vite at han var en god venn av vårt land.

Besøksutvekslingen på politisk nivå mellom Norge og Jugoslavia er en del av det brede spektrum som karakteriserer

4.

våre forbindelser. Vi har omfattende kontakter også på det økonomiske, kulturelle og menneskelige plan. Det faktum at Norge og Jugoslavia geografisk ligger langt fra hverandre, at vi har utviklet ulike politiske og økonomiske systemer og valgt forskjellige løsninger på våre nasjonale sikkerhetsbehov, har ikke vært til hinder for en stadig videre utbygging og styrking av våre bilaterale forbindelser. Men det begynner etterhvert å bli lenge siden krigen, og nye generasjoner kommer til. Derfor er det så viktig at vi stadig utvider grunnlaget for samarbeidet, noe min regjering legger stor vekt på. I denne sammenheng vil jeg også nevne vennskapsforeningene i våre to land, som jeg tror kan spille en viktig rolle når det gjelder å videreføre vennskapet mellom våre to folk.

Den internasjonale situasjon er tilspisset og vanskelig. Det er en utfordring også til våre to land å bidra til at vi kommer ut av det dødvannet som avspenningsprosessen befinner seg i. Både Norge og Jugoslavia har anstrengt seg for å bidra til dette i ulike sammenhenger, bl.a. i forbindelse med oppfølgingsmøtet for konferansen om sikkerhet og samarbeid i Europa som nå finner sted i Madrid. På norsk side mener vi at dette møtet kan spille en konstruktiv rolle når det gjelder å skape ny framgang i avspenningsprosessen.

Forhandlingene i den siste del av Madrid-møtet føres i hovedsak på grunnlag av et forslag til sluttdokument som de nøytrale og alliansefrie land har lagt fram. Jeg

vil gjerne gi uttrykk for anerkjennelse for Jugoslavias innsats under forhandlingene om dette sluttdokumentet.

Det er i Europa og i verden ellers, herr Statsminister, økende bekymring over rustningskappløpet. Fra norsk side legger vi meget stor vekt på at det gjøres framgang i nedrustningsarbeidet og at dette arbeidet gis høyeste prioritet. Her har alle land et ansvar og en rolle å spille selv om det er USA og Sovjetunionen som har nøkkelrollene. Jeg er sikker på at både Norge og Jugoslavia er seg sitt ansvar bevisst og at begge land - hver på sin måte - gir sine bidrag til en positiv utvikling.

Men avspenningspolitikken har ikke bare et øst/vest-perspektiv. Forholdet mellom de rike og de fattige land bærer også i seg kimen til åpen konflikt.

Nors/sør-dialogen er for tiden inne i en krise. Flertallet av utviklingslandene møter økende økonomiske vanskeligheter, og arbeidet for en mer rettferdig økonomisk verdensorden har vist skuffende små resultater. Men dette innebærer en ytterligere utfordring til oss. Vi må øke våre anstrengelser i arbeidet med disse spørsmålene.

For det som står på spill er i virkeligheten intet mindre enn hele den globale stabilitet, og kanskje i siste instans også selve verdensfreden.

Fra norsk side har vi arbeidet aktivt for de globale forhandlingene i FN's regi. Vi har sett disse forhandlingene som det beste middel for å få nord-syd dialogen igang igjen. Dette arbeidet vil vi fortsette med, tross i det tilbakeslag arbeidet har lidt i den senere tid.

La meg i denne sammenheng si - hr. statsminister - at vi i Norge verdsetter høyt Jugoslavias engasjement i disse spørsmålene. Jeg er også glad for å kunne konstatere at det har vært et godt samarbeid mellom Norge og Jugoslavia i dette arbeidet.

La meg så kort få komme tilbake til de bilaterale forhold.

De økonomiske forbindelser mellom Norge og Jugoslavia har nok vært noe beskjedne, men fra den norske regjerings side legger vi stor vekt på å bidra til å tilrettelegge forholdene slik at de enkelte bedrifter og organisasjoner skal ha de beste muligheter for å utvide samarbeidet. Jeg ser derfor med glede fram til å besøke skipsverftet i Rijeka. Men samhandelen er så langt fra utelukkende konsentrert om skip og skipsutstyr. På norsk regjeringshold har vi også fulgt med interesse den rekke nye kontakter mellom norske og jugoslaviske firmaer som er skapt om interessante prosjekter bl.a. innenfor den kjemiske og metallurgiske industri. Vi håper disse vil gi nye resultater til det beste for begge land.

På kultursektoren er det bygget opp et godt og omfattende samarbeid som også i fremtiden vil være en viktig del av det bilaterale forhold. Bl.a. finner det sted en omfattende utveksling av studenter, utøvende kunstnere og vitenskapsmenn. Her spiller vennskapsforeningene i våre to land en viktig og betydelig rolle.

I det siste tiåret er det kommet inn et nytt element i vårt bilaterale forhold. Jeg tenker her på samarbeidet på helsesektoren. Helseinstituttet Simo Milosevic i Igalo har siden 1976 mottatt vel 10 000 norske pasienter til behandling for revmatisme. Her har det utviklet seg et godt og nyttig samarbeid mellom norsk og jugoslavisk

helsepersonell. Vi ser derfor frem til vårt besøk på instituttet, og til å kunne følge i tusentall av norske turistens fotspor ved vårt besøk ved Jugoslavias vakre kyst.

Avslutningsvis, herr Statsminister, la meg vende tilbake til det tema som nok ligger oss begge sterkest på hjertet: Ønsket om å kunne bidra til internasjonal avspenning, sikkerhet og fred. Jeg vil da gjerne si at selv om den internasjonale situasjon er alvorlig, er det viktig at vi ikke lar oss overmanne av pessimisme som igjen kan føre til handlingslammelse. Vi må tvert om øke våre anstrengelser for å overkomme vanskelighetene og gi avspenningen et nytt innhold. Jeg sier ikke dette

fordi jeg tror det er en lett oppgave, men fordi det er den eneste vei vi kan gå. Det finnes intet alternativ til avspenning.

(for Presidiet i den Sosialistiske føderative republikk Jugoslavia)
 Tillat meg å utbringe en skål for Dem herr
 Statsminister og for vennskapet og
 samarbeidet mellom våre to land og folk.

ZHÍVELÁ JUGÁSLÁVENSKÁ - NÁRVEŠKÁ
 PRIJATEĽSTVA!